

حجت الاسلام دکتر محسن غرویان:

قدرت رقابت مسجد با مظاهر پست مدرن افزایش یابد

گروه معارف- احمدی

مسجد قلب تپنده حیات اسلام و کانون و محور فعالیت های جامعه اسلامی است، اگر چه هدف اصلی بنای مسجد، ایجاد مکان خاصی برای عبادت و راز و نیاز با خداوند متعال است و علت نامگذاری آن به مسجد، از آن روست که جایگاه سجده و تواضع در پیشگاه خداوند متعال است؛ اما نباید از جنبه های دیگر مسجد غافل شد. مسجد از آغاز پیدایش تاکنون به عنوان مرکز مهمی برای انجام رسالت رسول خدا(ص)، منشا تحولات و خدمات و پایگاهی برای ابلاغ پیام های الهی به شمار می رفته است. در حال حاضر نیز مساجد در زمینه های مختلف دارای فعالیت های گسترده است و هر قدر این فعالیت ها و کارکردها از تنوع بیشتری برخوردار باشد به طور مسلم از جذابیت و اقبال بیشتری برخوردار شده و مورد استقبال گسترده تری از سوی تمامی اقشار جامعه، به ویژه قشر جوان قرار خواهد گرفت که نتیجه آن افزایش اعتقادات مذهبی و دین باوری در سطح جامعه است.

برای تبیین و بررسی کارکرد و نقش مساجد در عصر حاضر گفتگویی را با حجت الاسلام والمسلمین دکتر محسن غرویان، رییس دفتر مطالعات و پژوهش های مرکز رسیدگی به امور مساجد استان قم و عضو هیأت علمی جامعه المصطفی(ص) داشته ایم که در ذیل می آید:

مسجد در صدر اسلام دارای کارکردهای فراوانی بود و به عبارتی تمامی اقدامات جامعه اسلامی در این مرکز انجام می شد، اما در عصر جدید نقش و کارکرد مسجد تنها به عبادت و مسایل معنوی محدود شده است که حتی در این عرصه نیز موفق نیستیم، به عقیده شما چرا روز به روز کارکرد مساجد کمرنگ شده است؟

- مسجد در صدر اسلام رقیب جدی نداشته است و پایگاهی از حیث نظامی، قضایی، اقتصادی و سیاسی اجتماعی برای مدیریت جامعه و مرکز اداره جامعه اسلامی و تجمع مردم و به یک معنا مرکز فرماندهی مردم بود. پیامبر در مسجد موعظه و ابلاغ و اجرا می کرد و مردم در آنجا تجمع می کردند و امور مدیریت شهری و سیاسی اجتماعی انجام می شد، در زمان امیرالمومنین(ع) نیز مسجد مرکز تجمع مردم بود و امور سیاسی اجتماعی و تبلیغی و فرهنگی در مسجد انجام می شد.

در دوران پست مدرن در جامعه اسلامی مراکز رقیب مسجد، متعدد هستند جاهایی که مردم تجمع می کنند، جاهایی که خوراک فکری فرهنگی برای مردم عرضه می شود و مراکز اقتصادی و محل تجمع مردم متعدد است و رقبای مسجد زیاد هستند.

برای احیای کارکرد مساجد در عصر کنونی چه اقداماتی باید صورت بگیرد؟

- برای اینکه به کارکردهای مسجد برسیم بسیار باید تلاش کنیم و زحمت بسیار زیادی بکشیم تا کالایی که مسجد به مردم عرضه می کند قدرت رقابت داشته باشد، کارکرد مسجد عمدتاً امور معنوی مذهبی و اعتقادی است، محصولی که مسجد می خواهد به مردم عرضه کند باید قدرت رقابت با سایر مراکز داشته باشد، باید زیبا و دلبرا باشد، به دل بنشیند و فکر را بارور کند و زیبا و در قالب های بسیار جذابی باشد تا بتواند رقابت کند.

مساجد قدیمی که حتی قدمت هزار ساله دارند، دارای جذابیت های ظاهری هستند اما مساجدی که در عصر حاضر احداث می شود چندان از این زیبایی ها برخوردار نیستند، فکر نمی کنید علاوه بر محتوای محصولات ارائه شده در مسجد باید ظواهر مسجد را نیز مورد توجه قرار داد؟

- جذابیت مساجد قدیمی به خاطر قدمت آن است، البته نوع معماری بسیار دخیل است، اما معمولاً ما انسانها به یک درخت کهنسال و یا سنگ بسیاری قدیمی علاقه داریم، معماری های مساجد قدیمی هم از جذابیت خاصی برخوردار است، البته معتقدم که باید در معماری مساجدی که امروز می سازیم بسیاری از جذابیت ها را رعایت کنیم اما این هزینه بر است. ساختمان هایی که

امروز به عنوان مسجد ساخته می‌شود هزار سال آینده برای مردم آن زمان جذاب خواهد شد، هرچند معتقدم اگر هزینه ای تامین شود باید بر روی جذابیت های ظاهری مساجد نیز کار کنیم، داشتن پارکینگ، فروشگاه، فضای باز و سبز از چیزهایی است که باید در ساخت مساجد رعایت شود.

البته این مسایل در بسیاری از کشورهای اسلامی از جمله ترکیه و مالزی به خوبی رعایت می‌شود و بسیاری از مساجد آنها حتی برای توریست ها نیز جذابیت فوق‌العاده‌ای دارد.

- بله، برخی کشورهای اسلامی دارای مساجد جذابی هستند که ما هم باید به این سمت حرکت کنیم و مسؤولان دولتی و خیرین باید به این فرهنگ برسند که مساجد را زیبا بسازند.

از همه اینها که بگذریم، امام جماعت نقش مهمی در مسجد دارد که بتواند مردم و بویژه جوانان را جذب کند.

- همین طور است. امام جماعت نقش محوری را در مسجد دارد که بتواند خوراک معنوی و علمی و فرهنگی زیبایی را ارائه کند و این مسأله بسیار مهم و حساس و ضروری است.

آقای غرویان! دفتر مطالعات و پژوهش های مرکز رسیدگی به امور مساجد چه اهدافی را دنبال می‌کند؟ آیا توانسته در احیای کارکردهای مساجد پیش قدم و موفق باشد؟

- در دفتر مطالعات و پژوهش های مرکز رسیدگی به امور مساجد، کلاس هایی را برای ائمه جماعات برگزار می‌کنیم و روش های جذب و تبلیغ را به آنها یاد می‌دهیم و محتواهای جدید متناسب با عصر و روز و زمان را برای آنها عرضه می‌کنیم و شبها و سوالات جدید را مطرح می‌کنیم.

در همین راستا، مرکز تخصصی مدیریت فرهنگی مسجد در حوزه علمیه قم راه اندازی می‌شود که طلاب و فضلاء جوان آموزش داده شوند و ابزارهای لازم در اختیار آنها قرار داده شود که بتوانند مسجد را در کنار مراکز رقیب قدرتمند بکنند.